

Sygn. akt III KZ 28/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 sierpnia 2018 r.

w sprawie M.M.

zażalenia obrońcy podejrzanego na zarządzenie sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 kwietnia 2018 r., sygn. akt II AKo [...] /18,
o odmowie przyjęcia wniosku obrońcy podejrzanego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w O. z dnia 20 lutego 2018 r., II Kp [...] /17, utrzymującym w mocy postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w O. z dnia 20 października 2017 r., w sprawie V Ds [...] /14, w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W Prokuraturze Okręgowej w O. prowadzone jest postępowanie przygotowawcze w sprawie V Ds [...] /14 przeciwko M.M. i innym podejrzanym o popełnienie czynów wyczerpujących między innymi dyspozycję art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. Postanowieniem z dnia 20 października 2017 r. prokurator zabezpieczył na mieniu tego podejrzanego grożącą mu karę grzywny, poprzez dokonanie zabezpieczenia majątkowego i zajęcie pieniędzy.

Po rozpoznaniu zażalenia obrońcy podejrzanego, Sąd Okręgowy w O. postanowieniem z dnia 20 lutego 2018 r. orzeczenie to utrzymał w mocy.

Obróńca w tej sytuacji wniósł na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. i art. 542 § 1 k.p.k. o wznowienie tego postępowania. Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 24 kwietnia 2018 r., upoważniony sędzia Sądu Apelacyjnego [...]. odmówił na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 k.p.k. przyjęcia przedmiotowego wniosku z uwagi na jego niedopuszczalność z mocy prawa.

Zażalenie na to zarządzenie złożył obrońca podejrzanego M.M., który zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

a) naruszenie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. poprzez wydanie zaskarżonego zarządzenia przez sędziego Sądu Apelacyjnego w [...]. bez powołania się na stosowne upoważnienie w sytuacji, gdy z art. 429 § 1 k.p.k. wynika, iż zarządzenie w przedmiocie odmowy przyjęcia środka odwoławczego wydaje prezes właściwego sądu;

b) naruszenie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. poprzez niezasadne przyjęcie, iż przedmiotem wznowienia może być wyłącznie postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem sądu rozstrzygającym kwestię odpowiedzialności karnej w sytuacji, gdy dorobek judykatury wskazuje na możliwość wznowiania autonomicznych postępowań sądowych zakończonych postanowieniami, których wydanie nie wiązało się z przesądzeniem kwestii odpowiedzialności karnej.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy podejrzanego nie zasługiwało na uwzględnienie, a zaskarżone zarządzenie należało utrzymać w mocy.

Sędzia Sądu Apelacyjnego w [...]. słusznie odmówił przyjęcia wniosku obrońcy o wznowienie postępowania w sprawie dotyczącej zabezpieczenia majątkowego, gdyż wniosek taki jest prawnie niedopuszczalny i nie dotyczy orzeczenia sądu, o jakim mowa w art. 540 § 1 k.p.k.

Wniosek o wznowienie postępowania nie może dotyczyć wszelkich prawomocnych orzeczeń sądowych, ale tylko takich, które rozstrzygają w przedmiocie odpowiedzialności karnej albo w inny sposób rozstrzygają o istocie procesu. Postępowanie wznowieniowe nie dotyczy wszystkich kwestii

incydentalnych, chociażby istotnych dla oskarżonego, jakie mogą być rozpatrywane w toku postępowania karnego (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV KO 12/18, Lex Nr 2499822; z dnia 10 lipca 2013 r., IV KO 41/13, Lex Nr 1331371; z dnia 29 stycznia 2008 r., IV KO 118/07, Lex Nr 346765*). Postanowienie w przedmiocie odmowy uchylenia zabezpieczenia majątkowego jest orzeczeniem o charakterze incydentalnym, nie rozstrzyga co do odpowiedzialności karnej podejrzanego i nie może być wzruszone w trybie wznowieniowym na podstawie art. 540 § 1 k.p.k., ani też w trybie art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., czy art. 542 § 3 k.p.k.

W zaskarżonym zarządzeniu zwrócono też uwagę, że przewidziana w rozdziale 56 Kodeksu postępowania karnego instytucja wznowienia postępowania dotyczy tylko postępowania sądowego. Należy zatem podkreślić, że orzeczenie sądu zapadłe w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym, nie zostało wydane w toku "postępowania sądowego" - w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k., skoro stanowi czynność, którą sąd podejmuje nie w toczącym się postępowaniu sądowym, lecz w postępowaniu przygotowawczym (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2014 r., III KZ 87/14, OSNKW 2015, z. 4, poz. 32*). Niczego w tym zakresie nie zmienia powołanie się przez obrońcę w zażaleniu na wskazane tam stanowiska Sądu Najwyższego oraz doktrynę, gdyż zupełnie inna jest ich wymowa od sugerowanej, nadto wskazane judykaty zostały wydane w odmiennych stanach prawnych.

Sąd Najwyższy orzekając w przedmiocie niniejszego zażalenia nie mógł oceniać tych argumentów podniesionych w środku odwoławczym, które dotyczyły bezpodstawności – zdaniem obrońcy – stawianych podejrzanemu zarzutów oraz braku podstaw do wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym. Przedmiotem rozpoznania mogły być tylko i wyłącznie względy formalne, a więc ocena, czy wniosek o wznowienie postępowania w tej sprawie był prawnie dopuszczalny, czy też nie, lecz nie merytoryczna zasadność tego wniosku.

Nie wdając się w szersze rozważania w tym względzie, gdyż jest to zbędne, należy dodatkowo zauważyć, że postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym na poczet ewentualnych przyszłych roszczeń nie stwarza trwałej sytuacji prawnej, skoro może być uchylone w całości lub w części w przypadku zaistnienia

okoliczności z art. 291 § 4 k.p.k. (lub zabezpieczenie może upaść – art. 294 § 1 k.p.k.). Natomiast w przypadku zakończenia postępowania karnego, postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym na poczet roszczeń wynikających z treści prawomocnego wyroku może ulec zmianie lub uchyleniu w stadium postępowania wykonawczego, stosownie do treści art. 742 § 1 k.p.c. w zw. z art. 292 § 1 k.p.k.

Na koniec tych rozważań należy odnieść się do zarzutu z pkt a) zażalenia, który jest oczywiście bezzasadny z następujących przyczyn:

Rzeczywiście przepis art. 429 § 1 k.p.k. stanowi, że prezes sądu pierwszej instancji odmawia przyjęcia środka odwoławczego, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy. Jednak wbrew stanowisku wyrażonemu w środku odwoławczym, nie oznacza to, że tylko prezes sądu jest upoważniony do podejmowania tego rodzaju decyzji procesowych. Zgodnie z art. 93 § 2 k.p.k., w kwestiach niewymagających postanowienia prezes sądu, przewodniczący wydziału, przewodniczący składu orzekającego albo upoważniony sędzia wydają zarządzenia.

W przedmiotowej sprawie zaskarżone zarządzenie zostało wydane przez takiego upoważnionego sędziego. W aktach sprawy znajduje się zarówno zarządzenie przewodniczącego wydziału o przydzieleniu niniejszej sprawy do referatu sędziego, jak i „raport z losowania” dotyczący przydziału (k. 1 i 3 akt II AKo [...]/18). A zatem przepis art. 93 § 2 k.p.k. pozwala na przyjęcie, że podmioty w nim wymienione mogą się nawzajem zastępować w wykonywaniu kompetencji polegającej na wydawaniu zarządzeń w określonych kwestiach. Z kolei kwestia nawet ewentualnego niezamieszczania w aktach upoważnień dla sędziów nie może stanowić oparcia dla zarzutu, z uwagi na to, że Kodeks postępowania karnego nie przewiduje konieczności doręczania stronom aktu upoważnienia sędziego do wydawania zarządzeń. Jest to zagadnienie ze sfery wewnątrzorganizacyjnej sądów, z której wynikają jedynie konsekwencje proceduralne. Strona nie może powoływać się na niedoręczenie jej aktu dającego tej osobie upoważnienie do rozstrzygania w określonych kwestiach, ani żądać udostępnienia jej takowego. Tym bardziej upoważniony sędzia nie ma obowiązku wskazywania w wydanym przez siebie orzeczeniu, iż został do tego upoważniony (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 kwietnia 2010 r., III KZ 31/10, Lex Nr 843531; z dnia 31*

sierpnia 2006 r., IV KZ 34/06, OSNwSK 2006, Nr 1, poz. 1657; z dnia 15 czerwca 2005 r., II KZ 23/05, Lex Nr 151698). W niniejszym przypadku nie można zatem twierdzić, że zaskarżone zarządzenie zostało wydane przez osobę do tego nieuprawnioną, konkluzja zaś, iż doszło do rażącego naruszenia art. 429 § 1 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k., jest tym bardziej nieuprawniona.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie.

ał